Historia jednego zdjęcia – Nowa Synagoga w Opolu

Miasto
Kultura

04.02.2022 g. 13:00

Dzięki współpracy z Jackiem Kucharczykiem, autorem fanpage'a "Koloryzacja starych fotografii" możemy pokazać Wam stare zdjęcia Opola, które zyskały nowy blask. To istna podróż wehikułem czasu do dawnego Oppeln. Do każdego zdjęcia Muzeum Śląska Opolskiego przygotowało

komentarz o danym budynku czy ulicy. Zapraszamy do podróży w czasie.

Pierwsza tzw. Stara synagoga – wzniesiona w stylu neoklasycystycznym – powstała przy *Hospitalstrasse* (obecnie ul. Szpitalna). Poświęcona została 26 grudnia 1841 roku. Synagoga wkrótce okazała się jednak zbyt mała, dlatego w końcu XIX wieku rozpoczęto starania o zakup działki pod budowę nowego domu modlitwy. Za kwotę 30 tysięcy marek nabyto parcelę na wyspie Pasieka przy *Hafenstrasse* (obecnie ul. Piastowska), w pobliżu zamku (teren po dawnej garbarni) oraz sąsiednią działkę zabudowaną domem mieszkalnym.

Nowa synagoga została zaprojektowana przez wrocławskiego architekta Feliksa Henry’ego w stylu mauretańskim, a pracom budowlanym (prowadzonym w latach 1894-1897) przewodniczył mistrz murarski E. Schmidt. Kamień węgielny wmurowano w kwietniu 1895 roku. W trakcie niezwykle kosztownych prac okazało się jednak, że konieczna jest sprzedaż starej synagogi. Nabywcą okazała się znana w mieście firma wydawnicza i drukarska Erdmanna Raabego, która urządziła w niej swoją drukarnię. Gmach szczęśliwie uniknął zniszczenia w 1938 roku (obecnie mieści się w nim oddział Telewizji Polskiej).

Nowa synagoga przy ulicy Hafenstrasse (obecnie ulica Piastowska), w oryginale szklana klisza,
ok. 1930 roku, wym. 10 x 8,5 cm, fot. NN, zbiory Muzeum Śląska Opolskiego

Nową synagogę, która stała się jedną z dominant miejskiego krajobrazu, poświęcono w czerwcu 1897 roku. Wzniesiona na rzucie prostokąta, została zwieńczona centralnie usytuowaną wielką kopułą z latarnią, pokrytą blachą miedzianą, na której szczycie umieszczono pozłacaną gwiazdę Dawida. Była niezwykle okazała, mogła pomieścić 600 osób (300 mężczyzn i 300 kobiet). W lokalnej prasie chwalono również jej akustykę i brzmienie organów. Obok głównej części znajdowała się w niej mała sala modlitewna, pomieszczenie na sprzęty liturgiczne oraz pokój posiedzeń władz gminy.

Synagoga służyła mieszkańcom Opola ponad czterdzieści lat. W nocy z 9 na 10 listopada 1938 roku podczas tzw. „nocy kryształowej” naziści zmusili ówczesnego rabina Hansa Hirschberga do własnoręcznego podpalenia budynku. Synagoga spłonęła, a wraz z nią również archiwum gminy. Ocalał jedynie stojący obok dom gminny, w którym mieściły się mieszkania pracowników. Obecnie jedynym śladem po istniejącej niegdyś synagodze jest ustawiony w 1998 roku głaz z tablicą pamiątkową.

Cały artykuł dostępny jest w lutowym wydaniu magazynu „Opole i Kropka”:
www.opole.pl/dla-mieszkanca/opole-i-kropka/opole-i-kropka-22022

Fotografia archiwalna: **Muzeum Śląska Opolskiego**
Koloryzacja: **Jacek Kucharczyk „Koloryzacja starych fotografii”**
Bibliografia: **M. Borkowski, *Gmina żydowska w Opolu w latach 1812-1944*, Opole 2009. B. Kubit, P. Nadolski, J. K. Kos, *Synagogi na Górnym Śląsku*, Gliwice 2021.**

Dane kontaktowe
Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

Tagi
Opole i kropka
magazyn miejski
Synagoga